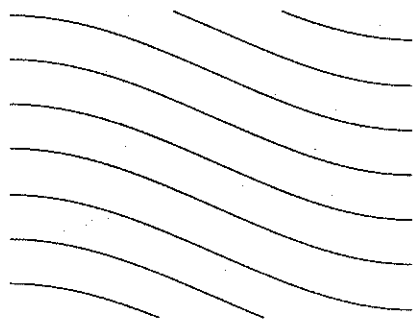

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

NOVIČKE

JULIJ/AVGUST 1999/7-8

▲ **DOMAČE NOVIČKE** ● Zgodovina izobraževanja odraslih v srednjeevropskih deželah ● Izobraževalni programi za odrasle, ki jim je prenehala javna veljavnost ● Študijski krožki v letu 1998/99 ▲
KOTIČEK JE VAŠ ● Programi usposabljanja in izpopolnjevanja GZS ● Andragoško usposabljanje predavateljev pri Andragoškem zavodu Maribor - Ljudski univerzi ● Literarne aktivnosti Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti ● Podjetno ravnanje za mlade ● Učna pomoč na Ljudski univerzi Velenje ● Voščimo izvirno ● Usposabljanje za mentorja študijskih krožkov ● Pot do uspeha se skriva v nas samih ● Do odličnega znanja tujih jezikov nekoliko drugače ▲ **OBVESTILA** ● Prijave za sodelovanje v programu Leonardo da Vinci ● Svetovalni kotichek na spletni strani ▲
POSVETI, KONFERENCE ▲ NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

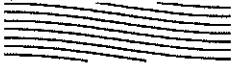
PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
 - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
 - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
 - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
 - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
 - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
 - novosti v upravljanju in zakonodaji;
 - statistične podatke;
 - mnenja, stališča in predloge;
 - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
 - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
 - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
 - novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejemaajo Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.
Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in mag. Maja Korošak, urednica.
- Novičke tiska Tiskarna Štok.
- Prelom: Iztok Kham.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 061 1842 560, faks: 061 445 881, internet: www.acs-saec.si, el. naslov: maja.korosak@acs-saec.si
- Novičke lahko preberete tudi na internetu: www.acs-saec.si/publikacije/novicke_slo.htm

ISSN 1408-6484. Naklada 2430 izvodov

Po mnenju Urada vlade za informiranje št. 23/207-93 z dne 26. 7. 1993 spada bilten Novičke med proizvode, za katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov.

Zgodovina izobraževanja odraslih v srednjeevropskih deželah

Na Rogli se je 3. julija 1999 končal V. simpozij zgodovine izobraževanja odraslih v srednjeevropskih deželah, ki je obravnaval obdobje 90. let tega stoletja. Simpozija, ki ga je odprl Janez Podobnik, predsednik državnega zbora, se je udeležilo 42 strokovnjakov, ki se ukvarjajo s to tematiko. Prišli so iz devetih držav: Slovenije, Avstrije, Češke, Hrvaške, Koreje, Madžarske, Nemčije, Poljske in Slovaške.

Referati in predstavitve so obravnavali novejšo zgodovino izobraževanja odraslih v obdobju, ki ga v Sloveniji označujemo z besedo tranzicija. Za države centralne in vzhodne Evrope so bili predvsem prikazani problemi, s katerimi se izobraževanje odraslih srečuje (npr. pomanjkanje javnega interesa za tovrstno izobraževanje, upad izobraževanja odraslih v programih, ki pomenijo osebno rast in razvoj, odsotnost programov izobraževanja za demokratično državljanstvo), nakazane pa so bile tudi rešitve, ki jih strokovnjaki vidijo kot možen izhod iz neugodnega stanja. Temu ob rob so bili prispevki, ki so prikazovali nove trende in programe v posameznih državah (npr. Univerza za tretje življenjsko obdobje na Slovaškem, nacionalni program izobraževanja odraslih v Sloveniji, podiplomsko izobraževanje učiteljev, inovacije in kontinuiteta v izobraževanju odraslih), ali pa analizirali novo stvarnost (npr. družbeni cilji vzgoje in izobraževanja, vpliv interneta na izobraževanje, vpliv države na razvojno in raziskovalno delo).

Peti simpozij o zgodovini izobraževanja odraslih bi se z obravnavo tematike novejših dob pravzaprav moral končati. Vendar bi bilo škoda, če bi se to res zgodilo. Če ocenjujem prehojeno pot od prvega simpozija v letu 1995 do tega v letu 1999, smo vsi tisti, ki se ukvarjamo z izobraževanjem odraslih, imeli priložnost podrobneje spoznati, bodisi na simpozijih samih bodisi pa prek zbornikov prispevkov, tako zgodovino izobraževanja odraslih v naši državi kot tudi zgodovino tega področja v drugih srednjeevropskih deželah.

Seveda so simpoziji premalo, da bi človek lahko spoznal vse bogastvo nekega naroda na področju učenja in izobraževanja odraslih. Treba je veliko več. Denimo da so bili, vsaj pri nas, storjeni prvi koraki k boljšemu poznavanju tega, kar se je v stoletjih dogajalo na področju izobraževanja odraslih. Vendar to še ni dovolj. Področje potrebuje nadaljnega poglobljanja, tako zaradi našega zgodovinskega spomina kot tudi za to, da se Evropejci in drugi med seboj bolje spoznamo. Morda pa bi bil čas, da še podrobneje pogledamo v to, kar se je dogajalo v posameznih obdobjih in na posameznih področjih v izobraževanju odraslih. Simpozij je go-

tovo ena izmed oblik, kjer to lahko storimo. Še bolje pa bi bilo, ko bi imeli raziskavo, ki bi vsaj nam omogočila spoznavanje preteklosti izobraževanja odraslih in ohranjanje spoznanj za poznejše rodove. Vsekakor je popolnoma odveč reči, da so prispevki na to temo na mednarodnih srečanjih tudi svojevrstna izkaznica nekega naroda.

Dr. Vida A. Mohorčič Špolar, ACS

Izobraževalni programi za odrasle, ki jim je prenehala javna veljavnost

V prilogi Novičk objavljamo seznam izobraževalnih programov za odrasle, sprejetih po predpisih, veljavnih pred 15. marcem 1996, in ki jim v skladu z novo zakonodajo s področja izobraževanja preneha javna veljavnost.

V skladu z Odredbo o izobraževalnih programih poklicnega usposabljanja in izpopolnjevanja (Uradni list, št. 28; 22. april 1999) so v seznamu označeni programi, po katerih lahko udeleženci program zaključijo in si pridobijo javnoveljavno listino do 30. septembra 2002, če so se v program vpisali pred 23. aprilom 1999.

Glede na to, da se kljub prenehanju veljavnosti še vedno kaže potreba po določenih izobraževalnih programih oziroma so nekateri izmed njih še vedno aktualni, je Strokovni svet za poklicno in strokovno izobraževanje na svoji 28. seji (14. junija 1999) predlagal ministru za delo, družino in socialne zadeve, da za dobo dveh let, to je do 31. avgusta 2001, podaljša veljavnost naslednjim izobraževalnim programom poklicnega usposabljanja in poklicnega izpopolnjevanja: Komercialist, Cestni preglednik, Varuh negovalec za osebe z motnjami v duševnem in telesnem razvoju, Petje, Bolničar maser, Pediker, Restavratorska dela, Skupinovodja elektromonterjev/elektromonterk električnega omrežja, Dispečer/dispečerka v centru vodenja in Stikalničar/stikalničarka v elektroenergetiki. Podaljšanje bo veljalo od dne, ko ga bo minister za delo, družino in socialne zadeve objavil v Uradnem listu RS.

Na isti seji je strokovni svet za poklicno in strokovno izobraževanje sprejel tudi pozitivno mnenje k podaljšanju izobraževalnih programov Voznik inštruktor in Učitelj cestnoprometnih predpisov, ki sta predpisana z Zakonom o veljavnosti cestnega prometa. Podaljšanje bo veljalo od dne, ko ga bo minister za šolstvo in šport objavil v Uradnem listu RS.

V času, ko smo pripravljali prispevek (do konca julija), ministra še nista izdala sklepa o podaljšanju veljavnosti v Uradnem listu. O morebitni objavi podaljšanja veljavnosti obravnavanih programov vas bomo sproti obveščali v naslednjih številkah Novičk.

Strokovni svet za poklicno in strokovno izobraževanje je dal tudi pozitivno mnenje k novima programoma usposabljanja za turistične spremljevalce in turistične vodnike, ki mu jih je v mnenje posredovalo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Strokovni svet je dal pozitivno mnenje tudi k izobraževalnemu programu Gasilec, ki ga je strokovnemu svetu poslalo v mnenje Ministrstvo za obrambo.

Minister za šolstvo in šport je že izdal Odredbo o izobraževalnih programih Angleščina, Nemščina, Francoščina in Italijanščina za odrasle (Uradni list RS, št. 59/99). Ta določa, da so od 1. septembra 1999 v veljavi novi jezikovni programi, prenehajo pa veljati programi izpopolnjevanja v angleškem, nemškem, francoskem in italijanskem jeziku za odrasle, ki jih je sprejela Posebna izobraževalna skupnost za družboslovje dne 30. maja 1988. Nespremenjena pa še naprej ostajata v veljavi program Slovenščina za srbsko/hrvaško govoreče in Program izpopolnjevanja v madžarskem jeziku.

Tanja Možina, ACS

Študijski krožki v letu 1998/99

Projekt Študijski krožki svoje korenine, ki so bile v naš prostor vsajene pred šestimi leti, iz leta v leto širi in pogloblja. Študijski krožki so se resnično "prijeli" v Sloveniji in predstavljajo priljubljeno obliko neformalnega izobraževanja odraslih. Iz leta v leto je v projekt vključenih več organizacij, ki jih želijo izvajati, to pa vpliva na vedno večje število ljudi, ki se učijo in delujejo v njihovem okviru.

V prejšnjem šolskem letu je študijske krožke izvajalo 57 organizacij. Prevladujejo zasebne izobraževalne organizacije, sledijo ljudske univerze in različna društva, muzeji in šole. Z učenjem, druženjem in delovanjem v okviru študijskih krožkov se je seznanilo 1630 udeležencev.

Osnovna cilja v študijskih krožkih sta izobraževanje in predstavitev dela oziroma izpeljava različnih akcij, ki posredno oziroma neposredno pripomorejo k osebnemu razvoju kot tudi razvoju lokalne skupnosti, v kateri študijski krožek deluje. Merila za nagrajevanje učinkovitosti dela študijskih krožkov so bili izbor vsebin, te naj se posredno oziroma neposredno navezujejo na lokalno skupnost, v kateri študijski krožek deluje, realizacija izobraževalnih in akcijskih ciljev ter odzivnost študijskih krožkov v okolju.

Na podlagi omenjenih meril smo ovrednotili učinkovitost delovanja študijskega krožka in naredili izbor študijskih krožkov, ki za svoje delo še posebej zaslužijo nagrado.

Nagrajeni študijski krožki v letu 1998/99

Organizacija	Študijski krožek	Mentor študijskega krožka
ZKI Ajdovščina	Domača kuhinja	Boža Bolčina
ZIK Črnomelj	Odrasli radi pripovedujemo pravljice	Irena Bohte
LU Gornja Radgona	Pletenje izdelkov iz slame	Rogan Jože
LU Ilirska Bistrica	Muzejski študijski krožek	Vanda Volk
AZ LU Maribor	Priložnost za nov začetek	Regina Tersič
LU Murska Sobota	Tradicionalna ročna dela in domača obrt Ustanovimo U3	Mihaela Flisar Marjan Čenar
LU Ormož	Naftni muzej Obrti, ki izumirajo	Rajko Stupar Štefka Zemljič
LU Postojna	Naredimo naš kraj lepši	Marjana Urbančič
LU Sežana	Fotoklub Žarek	Vilma Colja
Zveza prijateljev mladine Ajdovščina	Skrilje in Skriljani Odprimo vrata turizmu	Irena Kodele Krašna Kristina Valič
	Starševstvo in naš čas	Jana Bolčina
Vitra Cerknica	Turizem na podeželju	Bojan Žnidaršič
OŠ Dornberk	Družina za naš čas	Nives Ličen
Zgodovinsko društvo Gornja Radgona	Gornja Radgona na starih razglednicah	Jože Rogan
Gorenjski muzej Kranj	Gorenjski biografski leksikon	Jože Dežman
Vita Koper	Slovenci v Istri Istra nekoč Beseda Slovenske Istre	Leda Dobrinja Leda Dobrinja Leda Dobrinja
Glotta Nova Ljubljana	Kultura bivanja Strategija uspešnosti	Maja Grozdana Vidrih Milan Kotnik
Zavod Zarja	Ekologija Mi na Krasu Lutkarstvo	Mateja Korošec Mateja Korošec Mateja Korošec
Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije	Mala šola trženja Uspešna komunikacija - pot k uspehu	Stane Padežnik Majda Muri
Zveza svobodnih sindikatov Slovenije	Naloge svobodnih sindikatov pred vstopom v EU	Marija Erakovič
Srednja trgovska šola Ljubljana	Pojmovanje prostora in prostosti	Jirži Kočica
Stik Mežica	Spoznavmo vrhove nad Mežico	Hedvika Blatnik
Vrtec Mornarček Piran	Komunikacija v družini	Natajija Planinc
Athena Postojna	Glina-pramaterija	Flora Otoničar

Društvo za zdrav osebnostni razvoj Radovljica	Moj cvetlični okras	Monika Brinšek
Center za socialno delo Radlje ob Dravi	Modeliranje	Tanja Štefl
Alfabet (Štore) Celje	Kmečko popoldne pod lipo Ponkovaška miza ob petkih in svetkih	Andreja Jelen Mernik Andreja Jelen Mernik
Agencija Tolminska	Podmeiška fara	Mirjam Perovič
Invel Velenje	Gospodarske pogodbe in pravice brezposelnih	Selma Filipančič
Center za socialno delo Žalec	Igre in igrače skozi čas	Irena Pražnikar
DPM Dravske doline Slovenj Gradec	Turistična ponudba Remšnika Cepljenje v senožetnem sadovnjaku Šentanel skozi video	Marjan Račnik Marija Vaukan Marija Vaukan

Vsem študijskim krožkom iskreno čestitamo za njihovo delo in jim želimo veliko izvirnih idej, uspešnih izobraževalnih in akcijskih ciljev v novem šolskem letu.

Pohvalili bi tudi vse organizacije, vodje in mentorje študijskih krožkov, ki so letos prizadevno izvajali študijske krožke in niso bili posebej nagrajeni za delo. Selekcijo med krožki smo morali narediti tako glede na merila, omenjena na začetku, kot tudi glede na višino sredstev, dodeljenih za nagrade. Vsota denarja za nagrajevanje je namreč omejena.

Vse skupaj vabimo, da se nam pridružite v jeseni, da bomo naš prostor skupaj odprli novim idejam, ki bodo popestrile delovanje študijskih krožkov.

Vilma Malečkar, ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Programi usposabljanja in izpopolnjevanja GZS

V začetku letošnjega leta smo v Službi za izobraževanje pri GZS pripravili projekt in Izhodišča za pripravo programov usposabljanja in izpopolnjevanja GZS ter Navodila za pripravo sestavin programa GZS. Programi usposabljanja in izpopolnjevanja, ki jih bomo pripravljali, bodo namenjeni zaposlenim glede na potrebe podjetij, ki so člani naše zbornice. Njihove interese in potrebe zbiramo in urejamo prek pristojnih združenj.

Metodologija za pripravo programov GZS je usklajena z Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja. Od javno veljavnih izobraževalnih programov usposabljanja in izpopolnjevanja, ki jih določi minister, pristojen za delo, se razlikujejo po tem, da niso obvezni niti za udeleženca niti za delodajalca. Zaključijo se z zunanjim preverjanjem usposobljenosti – z izpitom na zbornici. Udeleženec po uspešno opravljenem preverjanju pridobi zbornično listino. Zbornična lista ima značaj priporočila.

V februarški številki Glas gospodarstva je bil že objavljen Pravilnik o izpitih za ugotovitev in potrditev usposobljenosti. Sprejel ga je upravni odbor Gospodarske zbornice Slovenije. Pravilnik je eden temeljnih dokumentov, ki ureja ugotavljanje in potrjevanje znanja in usposobljenosti na podlagi standardov, ki jih vsebujejo programi usposabljanja in izpopolnjevanja GZS.

V dogovoru z vodstvom Gospodarske zbornice Slovenije letos poteka poskus, ki zajema:

- pripravo najmanj petih in največ sedmih programov na podlagi pripravljenih Navodil,
- izdelavo izvedbenih navodil oziroma poslovnika za delovanje izpitnih odborov in komisij, izpitni red in potrebne obrazce,
- izvedbo izpitov za ugotovitev in potrditev usposobljenosti po izdelanih programih.

V okviru tega projekta in v tesni povezavi s pripravo sistema izpitov za delovodje in poslovodje vzpostavljamo Izpitni center s sodobno informacijsko podporo in pisano ponudbo možnosti za pridobitev javno veljavnih spričeval in licenc, ki jih predpisujejo različni zakoni in zbornične listine.

Pomen programov usposabljanja in izpopolnjevanja GZS in sistema zunanjega preverjanja usposobljenosti

Veljavni Zakon o Gospodarski zbornici Slovenije nam omogoča in nas hkrati obvezuje, da organiziramo izobraževanje in usposabljanje poslovodskih in strokovnih kadrov. Ob pripravi nomenklatur poklicev, ki so predpisane kot "naročila" za pripravo javno veljavnih izobraževalnih programov za pridobitev stopnje poklicne oziroma strokovne izobrazbe (okrajšano: za šolske programe) ugotavljamo, da imajo podjetja precej več potreb po novem znanju, kot jih je mogoče strpati v "naročilo" za izobraževalni program.

Javno veljavni (ali formalni oziroma državni) izobraževalni sistem, ki ga kot socialni partnerji oblikujemo pod vodstvom pristojnih ministrstev, je namenjen predvsem mladim, ki pridobivajo izobrazbo v šoli, in odraslim, ki želijo pridobiti stopnjo poklicne oziroma strokovne izobrazbe. Za to področje izobraževanja skrbi minister, pristojen za šolstvo. Šolska zakonodaja predvideva tudi programe usposabljanja, izpopolnjevanja in specializacij, zanje je pristojno Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Namenjeni so odraslim, ki bodo imeli možnost po tej poti pridobiti poklic, kot to navaja zakon. Ministrstvo, pristojno za delo, največ pozornosti namenja reševanju problema brezposelnih in sistemu potrjevanja poklicnih kvalifikacij (razvoju certifikatnega sistema).

Na ravni države nihče ne posveča posebne pozornosti "vsakdanjim" potrebam podjetij, ki povprašujejo po možnostih usposabljanja za določena dela, po specialnih znanjih v stroki, skratka po oblikah dodatnega izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja, ki bi bilo namenjeno zaposlenim. Potrebe po znanju zaposlenih so zelo raznolike in odvisne od predhodne izobrazbe, ki jo imajo, od velikosti podjetja, tehnoloških sprememb, organizacijskih sprememb, od ravni zahtevane kakovosti proizvodnje, proizvodnega procesa, izdelkov in storitev... Podjetja za svoje delavce navadno povprašujejo po kratkih, intenzivnih oblikah usposabljanja ali izpopolnjevanja, ki zagotavljajo bolj kakovostno delo, boljše sodelovanje med zaposlenimi, usposobljenost za uporabo strojev, naprav, orodij ali za dodatno usposobljenost za ravnanje z ljudmi in stvarmi.

Mnoge opisane oblike usposabljanja in izpopolnjevanja so v preteklosti izvajali izobraževalni centri v podjetjih ali izobraževalne organizacije, ki so pripravile usposabljanje glede na potrebe podjetij – naročnikov. Danes je zaradi reorganizacije gospodarstva malo izobraževalnih centrov, ki bi bili kos takim nalogam. Poleg tega se pojavljajo številna mala in srednja podjetja, ki imajo drugačne potrebe in premalo kadrovskih in materialnih virov, da bi si lahko "privoščila" usposabljanje, kakršnega potrebujejo.

V Službi za izobraževanje pri GZS načrtujemo sistem, ki bo zapolnil praznino, nastalo v ponudbi ustreznih programov. Organizirali in koordinirali bomo pripravo posameznih programov usposabljanja ali izpopolnjevanja in izpite za ugotovitev in potrditev usposobljenosti, ko se bodo na ravni posameznih združenj pojavile potrebe po novem znanju oziroma usposobljenosti.

Izvajalec programov GZS ne bo določen oziroma verificiran. Pričakujemo, da se bodo med izvajalci poleg organizacij za izobraževanje odraslih pojavile tudi druge organizacije in podjetja. Programe bomo objavili in s tem omogočili ustrezno usposobljenim in zainteresiranim organizacijam, da jih izpeljejo in udeležence pripravijo na izpite. Udeleženci bodo lahko pristopili k izpitu tudi, če bodo izpolnjevali pogoje za vpis v program, vendar se ne bodo udeležili organizirane izpeljave programa.

V skupini, ki sestavlja program, navadno sodelujejo predstavniki stroke in načrtovalci izobraževanja, ki imajo izkušnje z usposabljanjem in izobraževanjem odraslih. Cilj priprave programa je priprava standarda znanja, ki ga mora doseči posameznik po končanem programu. Program posamezniku in izvajalcu omogoča doseči potreben standard znanja po najkrajši, najlažji in najbolj učinkoviti poti. Deli programa, ki niso posebej določeni v Pravitniku o izpitih za ugotovitev in potrditev usposobljenosti in jih mora upoštevati kandidat za izpit, se upoštevajo kot priporočilo v primeru, da se organizira usposabljanje. Standarde znanja določa pristojno strokovno združenje, splošne programske sestavine pa Odbor za izobraževalno in kadrovske dejavnosti pri GZS.

Prve programe smo pripravili na pobudo Združenja za turizem in gostinstvo, Združenja za drobno gospodarstvo in Službe za tehnološki razvoj. Pripravili smo potrebne utemeljitve za pripravo programov in določili programske sestavine ter zahtevane standarde znanja.

Poskusno bomo organizirali izpite za:

- Program usposabljanja za turistične vodnike,
- Program usposabljanja za turistične spremljevalce,
- Program usposabljanja za refleksno conso masažo stopal,
- Program izpopolnjevanja za pravilno ravnanje s snowmi v hladilni in klimatizacijski tehniki,
- Program izpopolnjevanja za merilce, izvajalce in vzdrževalce električnih instalacij, strojev in naprav.

Prva dva programa je GZS določila na podlagi Zakona o pospeševanju turizma (Uradni list 57/98), zato bo tudi izpitni red podrejen določilom tega zakona. Združenje za turizem in gostinstvo pri GZS pospešeno izvaja priprave na izdajanje licenc za turistične vodnike in pripravljaja izvedbene predpise. Programa usposabljanja bosta za izvajalce, ki bodo želeli izpeljati priprave na izpit, na voljo septembra v Službi za izobraževanje pri GZS in v Združenju za turizem in gostinstvo na GZS.

Prve izpite po sprejetih programih in v skladu z objavljenim Pravilnikom o izpitih za ugotovitev in potrditev usposobljenosti (Glas gospodarstva, februar 1999) bomo razpisali jeseni, listine pa bodo udeleženci prejeli predvidoma ob koncu koledarskega leta.

Ostali programi bodo objavljeni v Glasu gospodarstva, zainteresirani izvajalci pa jih bodo po objavi lahko dobili tudi v Službi za izobraževanje pri GZS.

Barbara Krajnc, Služba za izobraževanje pri GZS

Andragoško usposabljanje predavateljev pri Andragoškem zavodu Maribor - Ljudski univerzi

Pri Andragoškem zavodu Maribor – Ljudski univerzi načrtujemo v šolskem letu 1999/2000 andragoško usposabljanje zunanjih predavateljev in predavateljic, ki izobražujejo v tečajih tujih jezikov za odrasle. Pri tem izhajamo iz stališča, da še veliko dragocenih spoznanj andragoške teorije ni našlo mesta v praksi, kjer pravzaprav poteka izobraževanje odraslih v najbolj avtentični obliki. To zadeva tako področje metod izobraževanja (vključno s sodobnimi metodičnimi spoznanji poučevanja tujih jezikov) kakor tudi področje evalvacije izobraževalnih programov.

Predavatelji in predavateljice tujih jezikov, ki izobražujejo v ustanovah za izobraževanje odraslih, so največkrat zunanji (andragoški) sodelavci. Zaradi njihovega statusa nimajo prav veliko možnosti za izobraževanje, ki bi imelo poudarek na delu z odraslimi udeleženci izobraževanja. V določeni meri ta primanjkljaj nadomestijo s samoizobraževanjem, dragocenimi izkušnjami pri delu z odraslimi, krajšimi učnimi delavnicami in tudi ciljno naravnanimi andragoškiimi pogovori.

Splošni cilj (internega) andragoškega usposabljanja je torej zvišati andragoško usposobljenost predavateljev in predavateljic v tečajih tujih jezikov in s tem zvišati kakovost jezikovnih tečajev za odrasle. Poudarek bo zlasti na sodobnejših metodičnih in (andragoško) didaktičnih spoznanjih. Predavatelje in predavateljice bomo opremili tudi z osnovnimi znanji s področja metodologije evalvacije izobraževalnega programa.

Globalen cilj takšnega usposabljanja vidimo predvsem v "filozofiji notranje prenove" izobraževalnih programov za odrasle, ki nam pomeni takšno strokovno delo predavateljev – izobraževalcev odraslih, ki daje veliko možnosti "uveljavljanju oblik in načinov, ki temeljijo na lastni dejavnosti in ustvarjalnem sodelovanju udeležencev izobraževanja". (Izhodišča za kurikularno prenovo izobraževanja odraslih in oblikovanje programov za izobraževanje odraslih, Nacionalni kurikularni svet, Področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih, Ljubljana, december, 1997)

Pri tem nam bodo v pomoč spoznanja kurikularne prenove jezikovnih tečajev za odrasle, ki obravnavajo spremenjeno vlogo tako učiteljev odraslih kot tudi udeležencev izobraževanja: "Učitelj ima poleg vloge prenašalca snovi (predavatelja ali učitelja v klasičnem pomenu besede) tudi vlogo usmerjevalca, moderatorja, igralca, svetovalca. Pouk ni samo interakcija med učitelji in učenci, temveč tudi med samimi učenci." (Nemščina za odrasle – Osnutek, Programska komisija za programe iz 7. člena Zakona o izobraževanju odraslih. Področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih, Nacionalni kurikularni svet, str. 21)

Vsebina andragoškega usposabljanja

Celotni program andragoškega usposabljanja bo potekal v obliki učnih delavnic, torej aktivnih metod dela, kjer udeleženci udeležajo teoretična spoznanja v praksi. Osnovno vodilo je izkustvo, izkustveno učenje odraslih. V vse teme bomo na aktiven način vključevali predavatelje/predavateljice in jim tako ponudili široke možnosti sooblikovanja jezikovnih tečajev. Program bomo predstavili vsem predavateljem na strokovnem aktivu predavateljev tujih jezikov. Vključitev v program andragoškega usposabljanja pa je seveda prostovoljna. Število predavateljev in predavateljic, ki se bodo udeležili andragoškega usposabljanja, bomo omejili na število dvanajst, ker ocenjujemo, da je samo s tovrstnim številom kandidatov oz. kandidatov moč doseči opredeljene cilje takšnega usposabljanja.

Teme, ki jih bomo poglobljeno obravnavali, so zelo raznolike in kompleksne:

- prvi vtis: kaj je pomembno za prvi vtis ob prvem srečanju z udeleženci izobraževanja; pomen in vloga učnega okolja (raznovidni plakati, barve, glasba, razporeditev sedežev);
- učni slogi: testiranje učnega sloga pri predavateljih in napotki za uporabo spoznanj o učnih slogih v andragoški praksi; slogi mišljenja po Kolbu, modalitete mišljenjskega sloga, tipologija mišljenjskega sloga ter priporočljive metode dela glede na prevladujoči slog spoznavanja;

- medsebojni obiski predavateljev pri pouku tujega jezika*: predstavitev modela medsebojnih obiskov učiteljev pri pouku (z organizacijskega in andragoškega vidika); priporočila za hospitiranje;
- vizualizacija in prezentacija v izobraževanju odraslih: priprava plakatov in prosojnic v izobraževanju odraslih; didaktična funkcija plakatov in prosojnic;
- "vzorčne učne ure": timsko delo strokovnih delavcev in predavateljev pri projektu t. i. "vzorčnih učnih ur" po metodi nevrolingvističnega programiranja;
- samostojno učenje odraslih: sposobnosti odraslih za učenje; pomen usvojenih spretnosti samostojnega učenja; učenje učenja (usvajanje spretnosti samostojne uporabe slovarjev, priločnikov ipd.);
- skupni obisk središča za samostojno učenje (predstavitev programov, učbenikov in učnih CD-jev predavateljem, da bodo učenje v središču znali predstaviti udeležencem izobraževanja);
- skupni obisk interne knjižnice Andragoškega zavoda Maribor – Ljudske univerze pod koordinacijo strokovne delavke knjižničarke arhivarke;
- sprotne in zaključne evalvacije v izobraževanju odraslih: vloga in pomen evalvacije v tečajih tujih jezikov; predstavitev preprostih evalvacijskih vprašalnikov za sprotne (formativno) in zaključne (sumativno) evalvacije izobraževalnega programa;
- skupno določanje (internih) ciljev evalvacije tečajev tujih jezikov pri Andragoškem zavodu Maribor – Ljudski univerzi;
- dopolnjevanje oz. preoblikovanje že obstoječih anketnih vprašalnikov v skladu z rezultati evalvacije;
- samoevalvacija programa andragoškega usposabljanja predavateljev.

Usposabljanje bo potekalo v skupnem obsegu 43 šolskih ur v obliki mesečnih srečanj skozi šolsko leto. Ob zaključku bomo izvedli zaključno anketo, s katero bomo ovrednotili na novo pridobljena znanja, didaktične spretnosti, nadaljnje izobraževalne potrebe. Usposabljanje bodo izvajale strokovne delavke s področja jezikovnega izobraževanja, ki so zaključile 120-urni program celostnega učenja, in andragoginja.

Vzporedno z usposabljanjem bomo izpopolnili tudi naslednje merske instrumente:

- anketni vprašalnik za predavatelje oz. predavateljice, ki so vključeni v program andragoškega usposabljanja (za začetno in zaključno anketiranje);
- opomnik za hospitacije, ki ga bodo uporabljali predavatelji oz. predavateljice pri medsebojnih obiskih pri pouku in tudi strokovne delavke, ko bodo opazovale delo predavateljev oz. predavateljic, ki so vključeni v program usposabljanja;
- anketni vprašalnik za udeležence izobraževanja.

* V šolskem letu 1999/2000 bomo pričeli s projektom "Medsebojni obiski predavateljev pri pouku tujega jezika", kar pomeni, da bo posamezen predavatelj obiskal (s predhodno najavo obiskal) drugega pri pouku.

Pričakovani rezultati usposabljanja

Andragoško usposabljanje predavateljev in predavateljic, ki izobražujejo v tečajih tujih jezikov za odrasle bo zvišalo njihovo andragoško usposobljenost. S tem se bo izboljšala kakovost jezikovnih tečajev za odrasle. Pri Andragoškem zavodu Maribor – Ljudski univerzi izvajamo zaključno anketiranje; rezultate bomo primerjali z rezultati po zaključenem andragoškem usposabljanju. Pričakujemo višje rezultate tečajev tujih jezikov, zlasti višjo oceno metod dela, učnih listov in ostalega didaktičnega materiala. O rezultatih evalvacije bomo še poročali.

Alenka Sagadin, Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza

Literarne aktivnosti Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti

V okviru Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti (SKLD) vse leto potekajo literarne delavnice. V Mariboru te literarne delavnice, ki so ločene za mlajše in starejše literate ljubitelje – seniorje, vodi Marjan Pungartnik, pesnik, pisatelj, dramatik, kulturni delavec in tajnik mariborskega SKLD. V seniorsko delavnico je vključenih 22 udeležencev, ki se sestanemo enkrat tedensko in vsakič "ima besedo" eden izmed članov, ki mu mentor (g. Pungartnik) oceni njegove pesmi ali prozne sestavke. Delavnice povezuje članica Sonja Golec. Svoje mnenje povemo tudi člani delavnice in tako aktivno sodelujemo pri nastanku novih del. Za seniorje imajo ta druženja še večji pomen, saj ima človek v tretjem življenjskem obdobju več časa za interese, ki so bili potisnjeni na stranski tir v času aktivnega službovanja. Mnogo ljudi je v tem obdobju osamljenih, ker so ostali brez partnerja, otroci pa živijo svoje življenje. Literarna delavnica za seniorje pomeni članom tudi pot do uresničitve tihe želje po izdaji lastne knjige in nastopa na literarnem večeru, ki je namenjen širšemu krogu zainteresiranih. V Mariboru se je zvrstilo veliko števil literarnih večerov, nekateri med njimi so bili namenjeni predstavitvi nove knjige (Mariborska literarna družba).

Med letom SKLD razpiše natečaj za udeležbo na srečanju piscev, ki še niso izdali svoje samostojne zbirke. Poseben natečaj je namenjen seniorjem iz vse Slovenije. Pisci pošljemo svoj prispevek SKLD, ki nas nato povabi na srečanje. Na njem spoznavamo druge ustvarjalce, se seznanimo s pesmimi in prozo, pridobimo pa lahko tudi strokovno mnenje. Mentorji pripravijo za nas še kakšno koristno temo s področja literature in nas tako navdušijo za nadaljnje pisanje.

Posebej bi rada omenila še dve aktivnosti SKLD, ki ju je v juniju in juliju letos organizirala Dragica Breskvar, samostojna svetovalka SKLD za literarno dejavnost.

Od 11. do 13. junija smo se nekateri člani "mariborske literarne družbe" udeležili literarne kolonije v Čatežu na Dolenjskem. Prijetno bivanje na Obolnarjevi kmetiji je ponudilo navdih

19 udeležencem kolonije različnih starosti iz vse Slovenije. Delavnici sta vodila znana slovenska literata Goran Gluvić in Vlado Žabot.

Poletna literarna šola je trajala ves teden od 28. junija do 3. julija. Namenjena je bila slavistom, literatom in ljubiteljem književnosti. Delo je potekalo v dveh delavnicah: mentorski, ki jo je vodila Leonida Domanjko, in literarni, vodil jo je Goran Gluvić. Dopoldne smo bili vsi udeleženci literarne šole (bilo nas je petnajst) prisotni na predavanjih različnih izvajalcev, ki so nas seznanili z najnovejšimi dogajanjem v književnosti doma in po svetu (večinoma so bili asistenti FF v Ljubljani). Popoldne smo aktivno sodelovali v delavnicah. Vsak večer se nam je predstavil kateri od znanih slovenskih piscev. Zadnji večer smo se na literarnem večeru predstavili udeleženci z deli, nastalimi v tej šoli.

Tudi za rekreacijo je bilo poskrbljeno. Peš smo se odpravili po Baragovi poti, avtobus pa nas je popeljal v Kostanjevico ob Krki, v Pleterje in Šmarješke Toplice. Naše bivališče - COŠD Čatež - je v bližini romarske cerkve na Zaplazu, kamor smo radi zahajali zaradi prijetne energije, ki je v tem kraju. Poletna literarna šola nam je dala resnično veliko - popotnico za ustvarjanje v prihodnje.

Ana-Marija Pušnik

Podjetno ravnanje za mlade

V podjetju Racio Celje, d.o.o., smo v juniju v Kranjski Gori izvedli že drugo delavnico za mlade gluhe in naglušne brezposelne osebe z naslovom Kako naj zastavim svojo profesionalno in življenjsko pot v prihodnje. Potekala je v sodelovanju z Zavodom RS za zaposlovanje in Zvezo gluhih in naglušnih Slovenije. V podjetju izvajamo vrsto izobraževalnih in motivacijskih programov za različne kategorije brezposelnih, veliko pozornost pa namenjamo prav mladim. Septembra 1998 smo prvič izvedli ta program za gluho in naglušno mladino, v juniju 1999 pa smo nadaljevali z drugo izvedbo. Devet mladih, iz treh Območnih enot: Kopra, Maribora in Velenja, se je pridružilo prejšnji generaciji, ki je spoznala pomen podjetnega ravnanja v novem, konkurenčnem svetu.

Namen delavnice je spodbujanje kreativnega razmišljanja, podjetnega ravnanja, razpoznavanja podjetniških priložnosti v okolju in postavljanje ciljev za prihodnost. Za mlade je danes značilno, da si ciljev za svojo prihodnost ne znajo postavljati, to niti ni čudno, saj so spremembe na trgu dela tako hitre in skokovite, da jim nekateri težko sledijo. Pa vendar morajo odgovornost za svoje vedenje prevzeti sami, se uspešno pojavljati na trgu delovne sile in tako poskrbeti za svojo prihodnost. Za mlade gluhe in naglušne pa je to še težje, saj imajo slabše možnosti osnovnega izobraževanja, možnosti zaposlitve pa prav tako. Pa vendar se tudi oni srečujejo z vsaj enakimi,

če ne še težjimi težavami, kot vsi iskalci zaposlitve. Tako se je v podjetju porodila ideja o alternativnih oblikah izobraževanja tudi za to ciljno skupino. Eden izmed njih je petdnevni program *Kako naj zastavim svojo profesionalno in življenjsko pot v prihodnje*.

S pomočjo tolmačev, Nataše Kordiš iz Ljubljane in Ota Hrastnika iz Celja, nam je uspelo njim neznane in nove vsebine predstaviti in jih aktivno vključiti v delo, ki ga delavnica zahteva. Ker gre za zelo specifično skupino, se pojavlja vrsta težav, ki jih premagujemo z uporabo različnih metod. Podajanje vsebin poteka prek prosojnic, slikovnega gradiva, kratkih pogovorov, igranja vlog, burjenja možganov, individualnega in skupinskega treninga in še bi lahko naštevali. Uporabno je vse, samo da je snov razumljiva in da udeležence poveže v eno "dušo", ki usklajeno deluje ves program. Ta poteka s pomočjo smiselnega povezovanja aktualnih vsebin. Na začetku se seznanimo s podjetništvom kot filozofijo in načinom življenja in nato s pomočjo ustvarjanja podjetniških idej in poslovnega načrta po skupinah oblikujemo majhne, potencialne podjetniške time. Delo je izjemno zahtevno za vse, ki se s podjetništvom srečujejo, našim udeležencem pa predstavlja nov izziv, vpogled v metode oblikovanja in predvsem aktivno skupinsko delo. Tretji in četrti dan sta namenjena bolj mehkim temam. Osnovna vprašanja, ki predstavljajo vodilo, so: "kdo sem?", "kakšen sem?" in "kako sem lahko uspešen v medsebojnih odnosih?". To so vprašanja, ki mlade spodbudijo k razmišljanju, koliko in kaj lahko sami storijo za bolj uspešen nastop na trgu dela in v življenju nasploh.

Ko smo seznanjeni s podjetništvom in se že dobro poznamo, pa pride "čas obračuna". Vsebinam dodamo še ozadje – dogajanje na trgu delovne sile, nato pa končamo s postavljanjem prvih korakov za prihodnost – tako profesionalnih, poklicnih kot tudi življenjskih ciljev. Za nekatere je to odpravljanje slabosti ali dopolnjevanje manj izraženih osebnostnih lastnosti, za druge izpopolnjevanje stopnje izobrazbe, odkrivanje novih poklicnih ciljev ali celo možnosti samozaposlovanja. Tako kot moramo izvajalci programov na začetku imeti postavljen cilj, ga morajo imeti tudi udeleženci na koncu, in to čimbolj konkretnega in uresničljivega. Delo poteka vse dni, popestrimo pa si ga s športnimi in drugimi priložnostnimi aktivnostmi. Na ta način poskrbimo za duševno in telesno zdravje. Po zaključku dneva še nihče ne čuti bližajočega spanca oziroma utrujenosti. Ves čas nas žene spoznavanje novega, sklepanje prijateljstev, medsebojno zaupanje ali zgolj druženje.

Vsaka delavnica nam daje spodbude za naprej, tako udeležencem, ki ocenjujejo delavnico, kot tudi nam, izvajalcem. Vsaka skupina ima poseben čar in dušo. V njej so enkratni ljudje, ki veliko dajejo in nas bogatijo. Soočanje z njihovimi težavami nam predstavlja izziv za iskanje novih rešitev, in teh se v podjetju ne izogibamo. Tudi za prihodnost načrtujemo izvajanje programa za mlade, gluhe in naglušne, poleg tega pa še skupno srečanje vseh skupin, ki so se programa že udeležile, da se med seboj povežejo, izmenjajo mnenja in skušajo kakšno idejo, ki so jo v delavnici oblikovale, tudi v praksi uresničiti.

Alenka Leskovšek, Racio Celje

Učna pomoč na Ljudski univerzi Velenje

S pomočjo Republiškega zavoda za zaposlovanje, OE Velenje, sva se lansko zimo s kolegom Josipom prek javnih del vključila v *Program izobraževanja 5000 brezposelnih oseb*. V decembru sva bila napotena v Maribor na seminar "Odrasli se učijo drugače". Tam smo se med sabo zelo dobro spoznali, predvsem pa precej naučili o tehnikah učenja, učnih projektih, komuniciranju z udeleženci in še marsičesa, kar nama je pomagalo pri delu.

V februarju sva začela z delom na Ljudski univerzi v Velenju. Zaposleni so naju sprejeli odprtih rok in imela sva občutek, kot da sva člana kolektiva že zelo dolgo. Na razpolago so nama dali učilnice, možnost nakupa potrebnega učnega gradiva, veliko človeške in predvsem strokovne podpore.

V prvih dveh tednih smo skupaj s kolegoma iz Slovenj Gradca pripravili anketne vprašalnike o željah in potrebah po učni pomoči, te sva kasneje poslala 230 udeležencem izobraževanja na našem območju. Udeležence sva obiskala tudi v času predavanj in jim predstavila, kako bo učna pomoč potekala. V Slovenj Gradcu na KOR-CIS-u smo imeli skupni sestanek z gospo Seme z RZZZ in ravnateljki šol, ki izvajajo programe izobraževanja. Gospa Seme nam je predstavila celoten program in pričakovanja zavoda. Z udeleženci sva opravila začetne pogovore in si razdelila predmete. Josip kot ekonomist je prevzel vse predmete, ki se nanašajo na njegovo področje, jaz pa sem prevzela naravoslovne predmete in angleščino. Učno pomoč dajeva v dopoldanskem času, saj popoldan potekajo predavanja. Odziv je presegel tudi najina pričakovanja. Od začetka marca do junija je pri naju učno pomoč iskalo 63 udeležencev.

Poleg izvajanja učne pomoči je najina obveznost tudi dodatno izobraževanje. Na Ljudski univerzi so za to dobro poskrbeli. Napotena sva bila na seminar, ki nama je odprl nova obzorja. Znanje si piliva tudi v Središču za samostojno učenje, pri območni enoti zavoda za zaposlovanje Velenje pa so naju napotili na Pedagoško fakulteto v Ljubljani, kjer bova pridobila potrebno pedagoško in andragoško znanje.

Takšno delo nama zelo ustreza in naju osrečuje. V teh mesecih sva pridobila veliko novih izkušenj iz poučevanja in veliko novih znancev ter prijateljev.

Čudovit je trenutek, ko se človek, ki se mu je prej zdela pot do opravljenega izpita prestrma, oglasi pri naju in z navdušenjem pove, da mu je uspelo. To nama daje novih moči in potrjuje, da sva na pravi poti.

Damijana in Josip, Ljudska univerza Velenje

Voščimo izvirno

Na Ljudski univerzi Velenje so pripravili študijski krožek z naslovom Voščimo izvirno. Mentorici Mirjam Šibanc in Saša Piano sta predstavili idejo in vseskozi vlekli rdečo nit. Vključili smo se tisti, ki nas je tema zanimala – izdelava voščilnic, iskanje pravih voščil, aranžiranje daril, izdelava preprostih daril, ki lahko marsikdaj pridejo prav. Rekli smo, da leta niso pomembna, in skupina je bila tako tudi po starosti zelo raznolika. Vsaka članica je prinesla s seboj svoje izkušnje, svoje ideje in nastajala so izvirna voščila.

Na uvodnem srečanju smo članice povedale, kaj si želimo, in predstavile svoja pričakovanja o tem, v katero smer naj krožek poteka. Cilj naših srečanj je bilo ustvarjalno druženje vseh tistih, ki smo želele svoje ročne spretnosti narediti še spretnejše in skrite ideje spraviti v resničnost. Prvo srečanje je bila predstavitev nas samih na najbolj izviren način. Članice smo se predstavile s svojimi izdelki v besedi, barvi, verzu in tudi s slaščicami.

Srečevale smo se od novembra 1998. Sledile smo praznikom in ob božiču in novem letu poskušale izdelati čim bolj izvirne voščilnice, ob pustu smo se izvirno maskirale, iz slanega testa smo izdelovale srčke in jih podarjale ob valentinovem, dekorirale smo velikonočna jajčka in počele še mnogo drobnih stvari, ki obogatijo dušo.

Izobraževanje, učenje in pridobivanje novih znanj in spretnosti je bilo vodilo študijskega krožka Voščimo izvirno. Potekalo je v sproščnem vzdušju na Ljudski univerzi v Velenju. Naše druženje pa smo zaključile v juniju 1999.

Darja Fišer, udeleženka študijskega krožka

Usposabljanje za mentorja študijskih krožkov

Pred nepolnim letom sem zaključila študij andragogike z zavestjo, da se bom vse življenje vračala k učenju. Odločitev za poklic andragoga je vključevala tudi pripravljenost na prilagajanje in spreminjanje, to pa bom uresničevala z nenehnim usposabljanjem in izobraževanjem.

Kot pripravnici mi je bilo omogočeno izobraževanje za mentorja študijskih krožkov. Študijski krožki so povezani z dogajanjem v lokalnem okolju in spremembami v njem. Kot Tržičanki mi je v zadovoljstvo in čast, da bom z znanjem lahko storila veliko koristnega za mesto in prebivalce v njem, hkrati pa uresničila in izpolnila tudi svoje želje in interese. Veseli me, da bom pri svojem delu osebna zanimanja lahko uporabila kot podlago za učenje z ljudmi, ki jih poznam.

Usposabljanje ni potekalo v obliki seminarja, kot je bilo doslej v navadi. Andragoški center je poskusno vpeljal samostojno usposabljanje za mentorje študijskih krožkov, ki pa zahteva

veliko samodiscipline, samoorganiziranja in notranje motivacije. Samostojno učenje mi je zelo ustrezalo, ker niti kraj niti čas učenja nista bila vnaprej določena in sem bila sama odgovorna za načrtovanje učenja. Mogoče zato, ker sem komaj zaključila študij, ki je zahteval veliko samostojnega učenja, iskanja informacij in prebiranja literature. Čedalje bolj pomembna pa se mi zdi izmenjava izkušenj in skupno učenje.

Največja težava je bila motivacija, saj sem lahko sama odločala o učenju, ki pa samo po sebi ni bilo težko. Vsebina je bila napisana preprosto, slog pisanja mi je ustrežal. Zaradi obširnosti gradiva sem večkrat izgubila rdečo nit. Pri prvem seznanjanju z vsebino si nisem mogla ustvariti pregleda nad informacijami. Za uspešno učenje sem iz številnih informacij izločila manj pomembne, pomembnejše pa uporabila in oblikovala številne miselne vzorce. Ker sem bolj vidno naravnana, so bili miselni vzorci raznobarni, vsebovali so veliko skic, shem: besedilo sem želela vidno ponazoriti. Poskušala sem se živeti v okolje, v katerem bom izpeljala krožek, v potrebe ljudi, ki jih poznam. Pomnjenje sem povečala s povezavo snovi z namišljenim študijskim krožkom, za katerega sem naredila načrt, ki ga bom uporabila pri dejanski izvedbi.

Želim spodbuditi vse, ki so se odločili, da se usposobijo za mentorja, in vse tiste, ki se za to še ne odločajo. Z mentorstvom v študijskem krožku bom ne le izpolnila del sebe, ki si želi početi mnoge stvari, temveč skušala pozitivno vplivati na aktiven odnos ljudi do okolja, v katerem živim, in do sprememb v njem.

Jana Mlačnik

Pot do uspeha se skriva v nas samih

Ste se že kdaj vprašali, ali vaše življenje poteka, kot si želite? Naša sposobnost nadziranja življenja ima seveda omejen domet, po drugi strani pa lahko na svojo usodo vplivamo precej bolj, kot si marsikdaj mislimo. Vsak si po svojih najboljših močeh prizadeva iz vsakdanjih situacij izvleči kar največ, ob tem pa prihaja v konflikt s sabo in okolico. Oklepamo se naučenih vzorcev obnašanja in razmišljanja ter sklepamo, da bi tudi drugi morali ravnati po naših zamislih in prepričanjih. Radi bi imeli odločnost, sproščenost, prepričljivost, radi bi se spomnili določenih stvari, ko je to potrebno. Včasih si rečemo: "Ko bi se takrat spomnil tega..." ali "Ko bi bil bolj odločen..." in podobno. Včasih se preveč oklepamo ustaljenih vzorcev reševanja problemov namesto iskanja elegantnejših rešitev. Pogosto se niti ne zavedamo, da vedno obstajajo alternative.

Takšna in šorodna vprašanja smo si postavljali tudi novopečeni praktiki nevrolingvističnega programiranja (NLP). Praktiki NLP, ki smo svoje izobraževanje zaključili 9. julija 1999, smo hvaležni Andragoškemu centru in trenerki Nadi Mulej za vse čudovite izkušnje, ki smo jih doživeli na seminarjih. Izobraževanje nam je razširilo miselno obzorje, nas navdalo z optimiz-

mom, nam dalo orodja za obvladovanje naših misli in čustev ter odnosov s soljudmi. Predvsem pa nam je vcepilo učljiv odnos do življenja, kombiniran z zavestjo, da imamo vsak trenutek v svojih rokah možnost izbire, kako se bomo odzvali na to, kar se nam dogaja.

NLP ponuja orodja za analizo problemov in določanje ciljev. Da začnemo reševati problem, moramo namreč najprej natančno vedeti, v čem je problem in kaj potrebujemo za njegovo rešitev. Šele nato lahko določimo cilj. Naučili smo se tehnik za priklic notranjih virov moči (odločnosti, sproščenosti, samozavesti...), ko jih potrebujemo. Spoznali smo tehnike za spremembo nezaželenega vedenja, odpravo neprijetnih spominov iz preteklosti, spremembo omejujočih prepričanj. Izostrili smo spretnosti opazovanja obnašanja in govorjenja drugih. Tako se lahko naravnamo na njih in se približamo njihovem doživljanju sveta ter vzpostavimo dober osebni stik z njimi. Posledica dobrega stika je učinkovita komunikacija, ko pridobita obe strani. Takšna komunikacija je še kako potrebna pri poklicnem delu z ljudmi in v odnosih z našimi najbližjimi. Naučili smo se tudi postavljanja pronicljivih vprašanj in vzpostavljanja stika s svojim nezavednim. Omeniti kaže tudi ekološko usmerjenost NLP. To pomeni, da uvajamo spremembe ob upoštevanju okolja, v katerem živimo in delamo.

Obojestransko spoštljiv in odprt odnos trenerke in udeležencev je ustvaril ozračje zaupanja, v katerem je vladala prava mešanica sproščenosti in pripravljenosti za učenje. Ustvarjalen pristop k učenju, iskanje najboljšega v vsakem izmed udeležencev, praktično delo po skupinah z izmenjavanjem vlog, nastopanje pred kolegi ter dajanje in sprejemanje vrnitvenih informacij so povečali učinkovitost učenja. Izkazalo se je, da se čas, namenjen učenju, najbolje izrabi z intenzivnim učenjem drug od drugega znotraj skupine.

V šestih tridnevni seminarjih so se med udeleženci spletle prijateljske vezi. Vrhunec dogajanja je bil zaključni seminar v Radovljici, ko smo udeleženci in trenerka tri dni bivali skupaj. Pripravljali smo se za izpit, ga vsi uspešno opravili, proces učenja je ob opazovanju znanja drug drugega pospešeno potekal. Poslovali smo se z mislijo, da se kmalu spet srečamo in si izmenjamo izkušnje. Pravo delo in pravi izzivi za uporabo orodij NLP nas namreč čakajo v praksi vsakdanjega soočanja z življenjem.

Boštjan Grošelj

Do odličnega znanja tujih jezikov nekoliko drugače

Pri Euro šoli že nekaj let potekajo študijski krožki, v katerih se učimo tuje jezike. Študijski krožki, ki so v teh letih potekali v Euro šoli, so: Poklicna in osebna rast, Angleška kultura (v angleškem jeziku); O Franciji, O francoskem šansonu (v francoskem jeziku), Italijanska kancona (v italijanskem jeziku) in Odnosi in komunikacija (nadaljuje se jeseni). Jezikovni študijski krožki so primerna oblika in način učenja tujega jezika predvsem na višji stopnji učenja. Šele ko so

premagane začetne težave in ovire pri učenju in ko so učenci seznanjeni z osnovami jezika, se lahko odprejo poti za samostojno delo in raziskovanje ter utrjevanje in poglobljanje že znanega.

Prav to je bil cilj Francoskega in Italijanskega študijskega krožka v Euro šoli. Jezika so se "krožkarji" naučili v preteklih letih, v šoli in na tečajih. Po končanem tečaju, ki seveda zahteva dosti truda in časa, kakor pač učenje vsakega tujega jezika, pa se učenje navadno ne nadaljuje. Ni bilo možnosti, da bi uporabljali in osvežili težko pridobljeno znanje, da bi govorili, poslušali, brali in o tem razmišljali. Prav temu so namenjeni jezikovni študijski krožki. Z mentorico in vodjo krožka študentje spoznavajo, raziskujejo, se urijo in preučujejo, kar jih najbolj zanima.

Delo v krožku je lahko različno, pglavitni cilji pa so: spoznavanje jezika, urjenje v konverzaciji, osvojitve tekočega govora, obenem pa spoznavanje dežele, njene kulture in tradicije. Tudi Francoski študijski krožek, ki je potekal v Euro šoli Ljubljana, letos že tretje leto, je imel takšen namen.

Letos so bili člani Francoskega študijskega krožka v večini študentje. V delo so se vključili predvsem zato, da bi se izpopolnili v konverzaciji, se naučili tekoče in pravilno govoriti, hkrati pa so raziskovali kulturo in tradicijo Francije. Sami so izbrali temo svojih raziskav - pomembne osebnosti v Franciji, v vseh časih. Tema pa je bila preobšima, zato so si raziskovalci že po nekaj poizkusih raje izbrali novo: umetnike, arhitekte, slikarje, kiparje in književnike 19. in 20. stoletja v Franciji. Pisali so samostojne referate v francoskem jeziku. Za tovrstno delo pa je bilo treba pobrskat po kartotekah knjižnic, obiskati Francoski inštitut, fonoteke in videoteke. Ogledali so si diapozitive in filme. Krožek je lepo uspel in udeleženci želijo jeseni nadaljevati.

V Italijanskem krožku so udeleženci skupaj z mentorico orali ledino. Krožek smo v Euro šoli letos prvič izvajali in treba je bilo najti skupna zanimanja ter postaviti skupne cilje izobraževalnega dela v skupini. Na srečo je bila raven znanja vseh udeleženk kar visoka, volje do dela pa tudi veliko, zato so bili začetki lažji. Tu so bile članice mlade uslužbenke, ki so pred kratkim končale študij. Jezika so se učile v tečajih, zato so potrebovale vajo za osvežitev in poglobljanje znanja.

Za temo so izbrale prijetno in zanimivo področje: italijanska kancona. Brale in analizirale so besedila kancon, se pomudile ob besedilu sodobne italijanske književnosti ter obenem obravnavale kakšno bolj zapleteno poglavje slovnice sodobnega jezika. Nekaj ur so namenile tudi sodobni poslovni in privatni korespondenci.

V program dela krožka spada tudi zaključno srečanje. Letos so člani obeh krožkov odšli na koncert francoskih šansonov. Pevka Le Baronne je v okviru prireditev Druga godba pela francoske šansone, obarvane z rockovsko in jazzovsko interpretacijo.

Oba krožka sta lepo uspela. V naslednjem letu pa člani načrtujejo nekoliko več dela z javnostjo, povabilo kakšnega gosta, strokovnjaka ali poznavalca na določenem področju, obisk raziskav in predstav.

Kaja Petre, mentorica ŠK v Euro šoli, Darja Miklič, voditeljica ŠK

OBVESTILA

Center RS za poklicno izobraževanje Prijava za sodelovanje v programu Leonardo da Vinci

Morda ste prezrli ali v poletnem času pozabili, da poteka razpis nacionalne koordinacijske enote programa Leonardo za namestitve in izmenjave v tujini. **Namestitve in izmenjave** so namenjene:

- mladim, ki so vključeni v programe poklicnega izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja, in to za krajše (od 3 do 12 tednov) ali daljše obdobje (od 3 do 9 mesecev),
- delavcem, starim do 28 let, za daljše časovno obdobje,
- inštruktorjem, mentorjem, tutorjem za krajše časovno obdobje (od 2 do 8 tednov).

Sestavni del programa izmenjave je tudi subvencioniranje jezikovne priprave kandidatov, zato naj vas občutek, da ne obvladate dovolj tujega jezika, ne odvrne od odločitve, da bi se prijavili. Udeleženci morajo odpotovati na izmenjavo do 31. marca in se vrniti v Slovenijo do 30. junija 2000, to pa je dovolj časa, da tudi sami izpopolnite znanje tujega jezika.

Prijavijo se lahko vse vrste javnih in zasebnih izobraževalnih organizacij s področja poklicnega in strokovnega izobraževanja, podjetja, raziskovalne organizacije in socialni partnerji.

Vse podrobnejše informacije in dokumentacijo za prijavo dobite pri koordinatorici programa Alenki Flander, telefon 061 1864 236, ali na spletnih straneh www.cpi.si, elektronski naslov koordinacijske enote pa je: leonardo@cpi.si

Andragoški center Slovenije Svetovalni kotichek na spletni strani

V junijski številki Novičk smo vas obvestili o tem, da smo na naši spletni strani odprli Svetovalni kotichek, kjer naši strokovnjaki odgovarjajo na vsa vprašanja v zvezi z izobraževanjem odraslih. Prva stran je namenjena posameznikom, ki se želijo učiti, druga pa ustanovam, ki se ukvarjajo ali se želijo ukvarjati z izobraževanjem odraslih.

Žal so prejšnji mesec nastale tehnične težave in tako stran ni delovala. Težave pa smo zdaj odpravili in vabimo vas, da si "kotichek" ogledate in tudi postavite vprašanje, če vas kaj v zvezi z lastnim izobraževanjem ali izobraževanjem drugih zanima.

3. andragoški kolokvij

Izobraževanje odraslih za aktivno državljanstvo - nuja ali utopija?

Andragoški center Slovenije, 19. oktober 1999

Andragoški center Slovenije že tretje leto zapored organizira andragoški kolokvij, ki je namenjen premisleku o različnih teorijah, konceptih in praksah v izobraževanju odraslih, da bi jih tako osvetlili z vidika različnih strok, da jih ovrednotimo v odnosu do temeljnih premis demokracije posameznika in družbe, da ocenimo njihove dolgoročne učinke na razvoj posameznika in Slovenije. Na kolokvijju ne iščemo ene resnice ali pravih odgovorov: z razpravo odpiramo različne dileme in soočamo različne poglede zato, da bogatimo drug drugega in se razvijamo.

Tokratni kolokvij namenjamo vprašanjem izobraževanja odraslih za aktivno državljanstvo. Zdi se, da je že sam pojem aktivnega državljanstva tak, da zbuja mnogo dilem:

- Kaj pomeni aktivno državljanstvo politiku, kaj sociologu, kaj andragogu, kaj drugim strokovnjakom?
- Ali se aktivnega državljanstva učimo ali nas o tem izobražujejo, ali za aktivno državljanstvo vzgajamo?
- Kakšne cilje naj ima izobraževanje za aktivno državljanstvo, ali je te cilje sploh mogoče doseči z izobraževanjem?
- Katera so znanja, ki jih potrebujemo za aktivno državljanstvo?
- Kaj je temeljno izobraževanje prebivalstva v kontekstu aktivnega državljanstva?
- Kakšen je odnos med državljsko vzgojo in izobraževanjem za aktivno državljanstvo?
- Ali mora država skrbeti za izobraževanje prebivalstva za aktivno državljanstvo, če da, na kakšen način?
- Ali je izobraževanje za aktivno državljanstvo v posameznikovem interesu ali je lahko v nasprotju z njegovimi osebnimi interesi?
- Ali lahko umestimo splošno izobraževanje odraslih v izobraževanje za aktivno državljanstvo?

To je samo nekaj vprašanj, verjamemo, da je nanje mogoče dati več odgovorov in da je tema kolokvija taka, da je mogoče postavljati in razmišljati še o mnogih drugih vprašanih. Kolokvij bo potekal tako, da bodo v uvodu predstavljeni referati, ki jim bodo sledili diskusijski prispevki. Uvodne referate pripravljajo sodelavci Andragoškega centra, in sicer:

- dr. Vida A. Mohorčič Špolar: Izobraževanje odraslih in dimenzije aktivnega državljanstva
- mag. Ester Možina: Temeljno izobraževanje odraslih - opredelitev in vloga
- Olga Drogenik: Neformalno izobraževanje - načela in praksa

- Branka Emeršič: Možnosti, izzivi in dileme pri splošnem in državljskem izobraževanju odraslih.

Uvodni referati bodo seveda lahko odprli samo nekaj vprašanj. Zato vas vabimo, da sprejmete naš izziv in se aktivno udeležite razprave z diskusijskim prispevkom! Diskusijski prispevek se lahko nanaša na dileme, ki jih odpirajo uvodni referati, ali pa so drugače povezane z obravnavano temo kolokvija.

Če želite prijaviti diskusijski prispevek, potem prijavo čim prej pošljite na naslov: Sonja Klemenčič, Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134 a, e-mail: Sonja.Klemencic@acs-saec.si. Prosimo, da v prijavi navedete vaš točen naslov, telefon, e-mail in temo diskusijskega prispevka.

Ne glede na vašo odločitev za udeležbo na andragoškem kolokviju pa vas prosimo, da sodelujete pri pisni anketi, s katero želimo zbrati nekaj različnih pogledov strokovnjakov različnih strok na obravnavano temo. Vaša razmišljanja bodo predstavljena na kolokviju. Prosimo vas, da nam v nekaj stavkih ali pa v daljšem prispevku (vendar ne daljšem kot 3 tipkane strani) odgovorite na naslednje vprašanje:

Kako razumete pojem "aktivno državljanstvo" in kakšna se vam zdi vloga izobraževanja odraslih v povezavi z njim?

Tudi odgovore na anketo pričakujemo kar najhitreje na zapisano elektronsko pošto ali pa na računalniški disketi, ki jo pošljite na naslov: Andragoški center Slovenije, 1000 Ljubljana, Šmartinska 134 a.

Vsi prispevki bodo objavljeni v posebni izdaji revije Andragoška spoznanja.

Mreža za ljudsko izobraževanje
Ljudsko izobraževanje: vloga univerz
Barcelona, 8. do 10. oktober 1999

Vsebina konference izvira iz razprav, ki so potekale februarja 1999 med člani CREA (Centre for Research on the Education of Adults), Univerze v Barceloni in skupino univerzitetnih izobraževalcev v skupnosti iz Velike Britanije. Nadaljuje tudi delo Univerze v Edinburgu za vzpostavitev podatkovne zbirke mednarodne Mreže za ljudsko izobraževanje o univerzitetnih učiteljih in raziskovalcih, ki se posebno zanimajo za ljudsko izobraževanje.

Poglavitni namen konference je preučiti vlogo in možnosti univerz v podpiranju in razvijanju iniciativ v ljudskem izobraževanju in načrtovanje mednarodnega raziskovalnega projekta, ki bo to delo razvijal naprej.

Več informacij o konferenci na internetnem naslovu: www.helsinki.fi/esrea

Evropska mreža za učenje na daljavo
**Informacijske in komunikacijske tehnologije
in razvoj človeških virov: nove možnosti
za evropsko sodelovanje**

Moskva, 3. do 5. oktober 1999

Evropska mreža za učenje na daljavo si na področju učenja na daljavo prizadeva za razvoj sodelovanja med vzhodom in zahodom. Konferenco organizira na povabilo in s sodelovanjem Moskvske državne univerze.

S konferenco želijo doseči naslednje:

- pospešiti razvoj sodelovanja v akademskih in strokovnih krogih na tem področju med Evropsko unijo in Rusijo ter novih neodvisnih držav in izmenjati mednarodne izkušnje in prispevke,
- vzpostaviti partnerstvo med akademsko sfero in ustanovami za učenje na daljavo z zagotavljanjem povezav s pogloblitimi evropskimi ustanovami in programi,
- oblikovati pregled stanja na področju odprtega učenja in učenja na daljavo v Rusiji,
- spoznati iniciative, dosežke političnega razvoja, obstoječe programe, projekte, zasebne pobude, uspehe mednarodnega sodelovanja v Rusiji na tem področju
- pregled stanja v Evropi, programov Evropske zveze in vloge novih informacijskih in komunikacijskih tehnologij v izobraževanju,
- razširjanje informacij o vodilnih iniciativah, programih, uspešnih projektih in primerov dobre prakse na področju odprtega učenja in učenja na daljavo v Evropi.

Konferenca bo ponudila priložnost za pomembne stike in informacije o stanju in perspektivah odprtega učenja in učenja na daljavo v Rusiji, v kateri se poraja novo obdobje globalnega učenja, ter uporabe informacijske in komunikacijske tehnologije. Razprave in omizja se bodo osredotočila na primerjavo izkušenj in ugotavljanje možnosti za večje mednarodno sodelovanje in svetovanje. Uvodni prispevki ruskih vladnih predstavnikov in vodilnih strokovnjakov na področju visokega izobraževanja bodo zadevali učenje na daljavo, visoko izobraževanje, razvoj človeških virov, uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij v Ruski federaciji in novih neodvisnih državah.

Informacije in prijave: EDEN Secretariat, Technical University of Budapest, te. +36 1 463 16 28, 463 2259, faks: +36 1 463 18 58, el. pošta: eden@khmk.bme.hu. Internetni naslov: www.eden.bme.hu

